

Sygn. akt: I C 102/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Danuta Kozikowska

Protokolant: sekretarz sądowy Edyta Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2020 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko J. M.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego J. M. na rzecz powoda Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 3.803,16 zł (trzy tysiące osiemset trzy złotych 16/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

- od dnia 12 marca 2019 roku do dnia 15 grudnia 2019 roku od kwoty 4.203,16 zł (cztery tysiące dwieście trzy złotych 16/100);
- od dnia 17 grudnia 2019 roku do 15 stycznia 2020 roku od kwoty 4.003,16 zł (cztery tysiące trzy złote 16 00/100);
- od dnia 17 stycznia 2020 do 24 czerwca 2020 roku, od kwoty 3.803,16 zł (trzy tysiące osiemset trzy złote 16/100), którą to kwotę rozkłada na 21 (dwadzieścia jeden) rat miesięcznych płatnych do 20 każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie którejkolwiek z rat, przy czym 20 (dwadzieścia) rat płatne w wysokości po 200,00 zł (dwieście złotych 00/100), a 21 (dwudziesta pierwsza) rata w wysokości 155,92 zł (sto pięćdziesiąt pięć złotych 92/100), poczynając od chwili uprawomocnienia się wyroku;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego J. M. na rzecz powoda Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 417,00 zł (czteryście siedemnaście) tytułem zwrotu części kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, w pozostałej części odstępuje od obciążania pozwanego zwrotem kosztów procesu.

sędzia Danuta Kozikowska

Sygn. akt I C 102/20 upr.

UZASADNIENIE

Powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. M. kwoty 4.203,16 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 12 marca 2019 r. do dnia zapłaty. Powód wniósł również

o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 7 lipca 2017 r. doszło do zalania sklepu meblowego zlokalizowanego w W. przy ul. (...), stanowiącego własność K. R.. Poszkodowany zgłosił roszczenie o naprawienie szkody w powodowym towarzystwie ubezpieczeń z tytułu posiadanego ubezpieczenia mienia. W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego powód przyznał na rzecz poszkodowanego kwotę 5.203,16 zł tytułem odszkodowania. Omyłkowo kwota odszkodowania zamiast na konto poszkodowanego została przelana na konto pozwanego. Powód pismem z dnia 5 maja 2018 r. wezwał pozwanego do zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia. W odpowiedzi na powyższe pozwany pismem z dnia 26 października 2018 r. uznał roszczenie powoda co do zasady i wysokości oraz zobowiązał się do spłaty należności w ratach, na co powód nie wyraził zgody. W celu polubownego rozwiązania sporu powód w dniach 25 lutego i 2 kwietnia 2019 r. wezwał pozwanego do zapłaty. Do dnia wytoczenia powództwa na konto powoda nie wpłynęła żądana należność.

Powód wskazał, że na kwotę dochodzoną pozwem składa się kwota 5.203,16 zł wypłacona omyłkowo na rzecz pozwanego pomniejszona o kwotę 1.000,00 zł zwróconą przez pozwanego, z odsetkami liczonymi od dnia następnego po dniu wskazanym w wezwaniu do zapłaty jako termin uiszczenia należności.

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Kwidzynie w dniu 31 grudnia 2019 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt I Nc 3428/19, którym nakazał pozwanemu J. M., żeby zapłacił na rzecz powoda kwotę 4.204,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 marca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.017 zł tytułem kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty do dnia zapłaty, w tym kwotę 617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu albo wniósł w tymże terminie sprzeciw do tutejszego Sądu.

Pozwany J. M. w terminie wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, że zgodnie z art. 409 k.c. obowiązek zwrotu korzyści uzyskanej bezpodstawnie wygasa, gdy ten kto ją uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Pozwany zużył uzyskane środki pieniężne na zaspokojenie swoich bieżących potrzeb i nie dysponuje już tymi środkami. Przelew z nienależnym świadczeniem od powoda wpłynął na konto bankowe pozwanego dzień po wpływie na to konto przelewu ze świadczeniem z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie miesiąc wcześniej wpłynęło należne od powoda na rzecz pozwanego odszkodowanie. Pozwany jest osobą w wieku podeszłym, ma 84 lata, a ponadto jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym. Nie porusza się samodzielnie i nie korzysta z bankowości internetowej, zaś wszystkich operacji na rachunku bankowym dokonuje jego żona B. M. osobiście w placówce banku. Gdy żona pozwanego przyszła do banku, otrzymała informację jedynie o wysokości dostępnych na rachunku środków, nie miała dostępu do historii rachunku. Dokonując operacji bankowych nie wiedziała, że na konto wpłynęły środki pieniężne adresowane do innej osoby, a tym bardziej takiej wiedzy nie miał pozwany, który do banku nie przychodzi wcale. O pomyłce ubezpieczyciela pozwany dowiedział się dopiero po otrzymaniu pisma od powoda z dnia 05 października 2018 r. Pozwany bardzo przejął się całą sytuacją, bowiem nic o takiej sytuacji nie wiedział oraz nie dysponował środkami pieniężnymi, żeby dokonać zwrotu. W takim obrocie sytuacji w piśmie z dnia 26 października 2018 r. złożona została powodowi propozycja ugodowego rozwiązania sporu w ten sposób, że pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 5.403,16 zł w ratach po 50 zł miesięcznie. Taka propozycja była podyktowana sytuacją finansową pozwanego i jego uzasadnionymi potrzebami związanymi z codziennym funkcjonowaniem. Powód tej propozycji nie przyjął i wystąpił z powództwem, chociaż spłaconych zostało już 1000,00 zł.

Z ostrożności procesowej pozwany wniósł o rozłożenie na raty ewentualnie zasądzonych roszczenia powoda.

W wyniku skutecznego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty z dnia 31 grudnia 2019 r. utracił moc w całości.

Powód w odpowiedzi na sprzeciw podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, nie zgadzając się na rozłożenie należności na raty.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. w związku z przeprowadzonymi postępowaniem likwidacyjnym, numer szkody (...) decyzją z dnia 13 sierpnia 2018 r. przyznał na rzecz K. R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Sklep (...) w W. kwotę 5.403,16 zł tytułem odszkodowania za zalany budynek położony w W. przy ul. (...).

/dowód: wniosek o udostępnienie informacji – k. 10, protokoły szkody – k. 11, 12, formularz zgłoszenia – k. 13, decyzja (...) S.A. z 2018-08-13 – k. 14/

Kwota odszkodowania w wysokości 5.403,16 zł w dniu 13 sierpnia 2018 r. omyłkowo została przekazana na rachunek bankowy numer (...), prowadzony dla pozwanego J. M..

Powód pismem z dnia 05 października 2018 r. poinformował pozwanego o zaistniałej omyłce oraz zwrócił się do niego o dobrowolny zwrot kwoty nienależnego odszkodowania w terminie 14 dni od daty otrzymania pisma.

Żona powoda B. M. w piśmie z dnia 26 października 2018 r. zobowiązała się do zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty w miesięcznych ratach w wysokości po 50 zł.

Powód w piśmie z dnia 20 grudnia 2018 r. przesłał pozwanemu propozycję ugody w przedmiocie spłaty zadłużenia. Zgodnie z projektem ugody pozwany miał dokonać spłaty w 11 ratach – pierwsza rata w kwocie 403,16 zł i pozostałe 10 w kwotach po 500,00 zł. Przedmiotowy projekt ugody nie został podpisany przez pozwanego.

W dniu 25 lutego 2019 r. powód wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 5.403,16 zł w nieprzekraczalnym terminie do dnia 11 marca 2019 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz naliczenia ustawowych odsetek za opóźnienie. Przedmiotowe wezwanie zostało doręczone pozwanemu w dniu 04 marca 2019 r.

Pozwany w dniu 19 marca 2019 r. wpłacił na rzecz powoda kwotę 200 zł.

W dniu 02 kwietnia 2019 r. powód wystosował do pozwanego przedprocesowe wezwanie do zapłaty kwoty 5.203,16 zł w terminie do dnia 16 kwietnia 2019 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz naliczenia ustawowych odsetek za opóźnienie. Przedmiotowe wezwanie zostało doręczone pozwanemu w dniu 05 kwietnia 2019 r.

Pozwany w dniach 15 kwietnia 2019 r., 15 maja 2019 r. i 14 czerwca 2019 r. wpłacił na rzecz powoda kwoty po 200 zł.

W dniu 29 sierpnia 2019 r. powód wystosował do pozwanego przedprocesowe wezwanie do zapłaty kwoty 4.603,16 zł w terminie do dnia 12 września 2019 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz naliczenia ustawowych odsetek za opóźnienie. Przedmiotowe wezwanie zostało doręczone pozwanemu w dniu 09 września 2019 r.

Pozwany w dniach 13 września 2019 r. i 17 października 2019 r. wpłacił na rzecz powoda kwoty po 200 zł.

W dniu 28 października 2019 r. powód wystosował do pozwanego przedprocesowe wezwanie do zapłaty kwoty 4.203,16 zł w terminie do dnia 11 listopada 2019 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz naliczenia ustawowych odsetek za opóźnienie. Przedmiotowe wezwanie zostało doręczone pozwanemu w dniu 04 listopada 2019 r.

Pozwany w dniach 16 grudnia 2019 r., 16 stycznia 2020 r. i 21 maja 2020 r. wpłacił na rzecz powoda kwoty po 200 zł.

/dowód: pismo powoda z dnia 2018-10-05 – k. 15 – 16, pismo B. M. z dnia 26.10.2018 r. – k. 17, potwierdzenia realizacji przelewu wychodzącego – k. 18, potwierdzenia realizacji płatności/noty memoriałowej – k. 19, 20, 21, wezwanie do zapłaty z dnia 25 lutego 2019 r. ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru – k. 22, 28, przedprocesowe wezwanie do zapłaty z dnia 02-04-2019 r. – k. 23, 29, przedprocesowe wezwanie do zapłaty z dnia 29-08-2019 ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru – k. 24, 25, przedprocesowe wezwanie do zapłaty z 28-10-2019 ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru – k. 26, 27, pismo powoda z dnia 20-12-2018 r. z propozycją ugody – k. 54, dowody wpłaty – k. 54/

Pozwany J. M. wraz z małżonką B. M. na rachunek bankowy w (...) Bank (...) S.A. numer (...) w dniu 19 lipca 2018 r. otrzymali od powoda odszkodowanie w kwocie 615,19 zł. W dniu 13 sierpnia 2018 r. pozwany otrzymał emeryturę z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 1.836,15 zł. Następnie w dniu 14 sierpnia 2018 r. otrzymał od powoda nienależne odszkodowanie w kwocie 5.403,16 zł.

Pozwany ani jego żona nie podjęli żadnych kroków celem wyjaśnienia przyczyny otrzymania od powoda dodatkowej kwoty pieniężnej. Przedmiotowe środki finansowe przeznaczyli na remont domu.

/dowód: zaświadczenie z numerem konta – k. 40, zestawienie transakcji – k. 41, zeznania świadka B. M. – k. 58 verte - 59/

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne w istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kwestiach Sąd ustalił w oparciu o dane wynikające z dokumentów prywatnych przedłożonych przez strony oraz na podstawie zeznań złożonych przez świadka B. M..

Wskazać trzeba, iż w toku prowadzonego postępowania nie ujawniły się żadne okoliczności, które podważyłyby wiarygodność danych wynikających z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Nadto strony nie kwestionowały ich wiarygodności oraz prawdziwości ich treści, a zatem Sąd na ich podstawie dokonywał ustaleń faktycznych w tej sprawie.

Sąd dał wiarę zeznaniom złożonym przez świadka B. M., które były jasne, spójne i logiczne, a ponadto zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w toku niniejszego postępowania. Świadek w swoich zeznaniach opisała okoliczności, w jakich pozwany otrzymał od powoda kwotę dochodzoną pozwem. Wskazała nadto, na co zostały przeznaczone sporne środki pieniężne oraz przedstawiła aktualną sytuację życiową rodziny pozwanego. W toku przeprowadzonego postępowania nie ujawniły się żadne okoliczności, które podważyłyby moc dowodową zeznań wyżej wskazanego świadka. Wobec tego Sąd na ich podstawie dokonywał ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

W przedmiotowej sprawie powód domagał się od pozwanego zapłaty kwoty 4.203,16 zł.

Pozwany J. M. kwestionował żądanie pozwu, a z ostrożności procesowej wnosił o rozłożenie ewentualnie zasądzonej należności na raty.

W ocenie Sądu powództwo w niniejszej sprawie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Jako podstawę prawną swojego żądania powód wskazał art. 405 k.c., zgodnie z którym kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości, w związku z art. 410 § 2 k.c., w myśl którego świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Artykuł 405 k.c. określa przesłanki, podmioty i treść roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia (restytucyjnego). Przepis ten należy do najważniejszych w Kodeksie cywilnym. W sposób syntetyczny, ogólny opisuje

różnorodne stany faktyczne mieszczące się pod pojęciem bezpodstawnego wzbogacenia. Zrealizowanie się hipotezy art. 405 k.c. (albo art. 410 k.c.) powoduje powstanie obowiązku zwrotu wzbogacenia. Jest to zobowiązanie wynikające z ustawy. Myślą leżącą u podstaw instytucji bezpodstawnego wzbogacenia jest zasada, że nikt nie może bogacić się w sposób bezpodstawny cudzym kosztem. Kto korzyść nieuzasadnioną uzyskał, powinien zwrócić ją temu, komu przyspać ona powinna, zgodnie z regułami przyjętymi w danym systemie prawa.

Najważniejszym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia jest nienależne świadczenie, uregulowane w art. 410 k.c. Chodzi tu o sytuację, gdy uzyskanie korzyści następuje przez zachowanie samego zubożonego mające charakter świadczenia. Przez świadczenie w rozumieniu art. 410 k.c. należy rozumieć każde celowe i świadome przysporzenie na rzecz majątku innej osoby, które z punktu widzenia odbiorcy można przyporządkować jakiemuś zobowiązaniu, choćby w ogóle lub jeszcze nieistniejącemu albo nieważnemu (taką definicję przyjął również Sąd Najwyższy w wyroku z 09 sierpnia 2016 r., sygn. akt II CSK 760/15). Przysporzenie rozumieć tu przy tym należy najszerzej, tj. jako każde zachowanie prowadzące do wzbogacenia innej osoby.

Sąd rozpatrujący powództwo o zwrot nienależnego świadczenia powinien zatem zbadać, jak w świetle obiektywnych okoliczności odbiorca mógł zinterpretować zachowanie dokonującego czynności. Należy dodać, iż nie ma znaczenia rzeczywista świadomość odbiorcy, lecz ocena obiektywna, choć dokonana przy przyjęciu jego punktu widzenia. Ocena postawy wzbogaconego odbiorcy świadczenia winna być zatem dokonana w oparciu o postawę osoby odpowiedzialnej, należycie dbającej o własne interesy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że okolicznością bezsporną był fakt, że pozwany J. M. w dniu 14 sierpnia 2018 r. w wyniku omyłki otrzymał od powoda odszkodowanie w kwocie 5.403,16 zł, które decyzją powoda z dnia 13 sierpnia 2018 r. przyznane zostało K. R. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Sklep (...) w W..

Nie ulega zatem wątpliwości, że pozwany otrzymał od powoda nienależne świadczenie, w związku z czym z mocy samej ustawy obowiązany jest do jego zwrotu.

Pozwany w uzasadnieniu swojego stanowiska powołał się na art. 409 k.c., zgodnie z którym obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Wyżej wskazany przepis opisuje negatywną przesłankę zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia, tj. utratę wzbogacenia, która zgodnie z art. 410 § 2 k.c. znajduje zastosowanie również do zwrotu nienależnego świadczenia. Może dojść do całkowitego albo częściowego zmniejszenia się wzbogacenia i odpowiednio całkowitego wyłączenia albo częściowego zmniejszenia się zakresu roszczenia zwrotnego. Utrata wzbogacenia oznacza, że stan majątku wzbogaconego nie jest większy niż byłby, gdyby nie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia. Jeżeli zatem wzbogacony uzyskał surogaty albo jego wzbogacenie trwa w innej postaci niż pierwotna, nie dochodzi do utraty wzbogacenia. Nie ma co do zasady znaczenia, w jakich okolicznościach doszło do zużycia lub utraty korzyści. W wypadkach jednak, gdy wzbogacony sam doprowadził do utraty swojego wzbogacenia a wyzbywając się korzyści, był w złej wierze, tj. powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu, utrata wzbogacenia nie ma znaczenia.

Na rozprawie w dniu 24 czerwca 2020 r. świadek B. M. zeznała, że środki uzyskane z nienależnego świadczenia od powoda zostały przeznaczone na remont domu pozwanego. W niniejszej sprawie została zatem zachowana zasada aktualności wzbogacenia, ponieważ nakłady poczynione na remont domu z pewnością podniosły jego wartość, więc stan majątkowy pozwanego uległ poprawie.

Niezależnie od powyższego w ocenie Sądu pozwany powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu środków finansowych na rzecz powoda. Od dorosłej, odpowiedzialnej osoby należy wymagać starannej kontroli stanu swojego konta bankowego. Pozwany powołał się na okoliczność, że w okresie poprzedzającym przelew nienależnego świadczenia otrzymał od powoda przelew odszkodowania w kwocie 615,19 zł oraz emerytury z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 1.836,15 zł. Zdaniem Sądu fakt otrzymania powyższych przelewów nie może jednakże przesądzać o zwolnieniu

pozwanego z obowiązku zwrotu powodowi nienależnie otrzymanego świadczenia. Pozwanemu jest bowiem znana kwota otrzymywanej emerytury, co przyznał na rozprawie w dniu 24 czerwca 2020 r. Ponadto w oparciu o zasady doświadczenia życiowego należy przyjąć, że powód przed dokonaniem przelewu z pewnością doręczył pozwanemu pisemną decyzją wskazującą wysokość przyznanego odszkodowania. Pozwany wiedział zatem, jakich wpływów na swój rachunek bankowy może się spodziewać, więc po otrzymaniu dodatkowej kwoty 5.403,16 zł nie powinien jej wydawać, lecz skontaktować się z bankiem w celu wyjaśnienia sytuacji, a następnie skontaktować się z powodem i ustalić sposób zwrotu nienależnie otrzymanych środków.

Ponadto stanowisko procesowe pozwanego jest sprzeczne z wcześniej przyjętą przez niego postawą. Jak wynika z akt sprawy, pozwany uznał roszczenie powoda i rozpoczął spłatę wierzytelności w kwotach po 200,00 zł miesięcznie, przy czym wpłat dokonywał również po wytoczeniu powództwa w niniejszej sprawie. Wskazane okoliczności pozwalają na uzasadnione przypuszczenie, że pozwany faktycznie nie był przekonany o słuszności swojego stanowiska i bezzasadności powództwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał roszczenie powoda za uzasadnione co do zasady. Wysokość dochodzonej kwoty powinna jednakże zostać obniżona o wysokość wpłat dokonanych przez pozwanego po wniesieniu pozwu. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 11 grudnia 2019 r. (data nadania korespondencji w placówce pocztowej), natomiast pozwany zgodnie z ustaleniami Sądu w dniach 16 grudnia 2019 r., 16 stycznia 2020 r. i 21 maja 2020 r. wpłacił na rzecz powoda kwoty po 200 zł, co zostało wykazane odpowiednimi potwierdzeniami. Wpłaty te nie zostały uwzględnione przez powoda przy ustalaniu wysokości wartości przedmiotu sporu.

W związku z powyższym Sąd w punkcie 1. na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.803,16 zł, tj. kwotę 4.203,16 zł dochodzoną pozwem pomniejszoną o 600 zł wpłacone powodowi przez pozwanego w toku postępowania. Sąd od należności głównej zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, biorąc pod uwagę to, jak kształtowała się wysokość zadłużenia pozwanego w wyniku dokonywanych przez niego wpłat. W związku z powyższym za okres od dnia 12 marca 2019 roku do dnia 15 grudnia 2019 roku odsetki zostały zasądzone od kwoty 4.203,16 zł, za okres od dnia 17 grudnia 2019 roku do 15 stycznia 2020 roku od kwoty 4.003,16 zł, a za okres od dnia 17 stycznia 2020 roku do 24 czerwca 2020 roku od kwoty 3.803,16 zł.

Jednocześnie Sąd uznał za zasadny wniosek pozwanego o rozłożenie zasądzonej należności na raty. Przepis art. 320 k.p.c. zawiera szczególną zasadę wyrokowania, określaną jako "moratorium sędziego". Podstawą zastosowania przepisu jest wyłącznie uznanie sądu, że zachodzą szczególnie uzasadnione wypadki. Jak przyjmuje się w pełni aprobowanym przez niniejszy Sąd orzecznictwie - ustanowiona w art. 320 k.p.c. norma ma charakter wyjątkowy, gdyż może być zastosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach. W piśmiennictwie wyrażono pogląd uznający wymienioną przesłankę za spełnioną wtedy, gdy w chwili wyrokowania są podstawy do przyjęcia, że ze względu na sytuację majątkową dłużnika wyrok zasądający całe świadczenie stanowiłby tytuł egzekucyjny bez szans na realizację. Prowadzenie egzekucji w tym zakresie narażałoby tylko wierzyciela na nieefektywne wydatki egzekucyjne, a dłużnika i osoby pozostające na jego utrzymaniu na utratę podstaw egzystencji. Takie bezskuteczne czynności egzekucyjne byłyby zarazem szkodliwe społecznie i podważałyby sens prowadzenia procesu. Przy takim pojmowaniu szczególnie uzasadnionych wypadków uzasadniających zastosowanie art. 320 k.p.c. przepis ten służy nie tylko interesom dłużnika i wierzyciela, ale także interesom ogólnym. Należy zaznaczyć, że tak rozumiany art. 320 k.p.c. pozostaje w zgodzie z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, uzależniającym dopuszczalność ustanowienia w ustawie ograniczenia korzystania z konstytucyjnego prawa, jakim jest także wierzytelność (por. art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji), od tego, czy nie narusza ono istoty tego prawa oraz czy jest konieczne w demokratycznym państwie m.in. dla porządku publicznego albo wolności i praw innych osób (por. uchwała SN z dnia 15 grudnia 2006 r. III CZP 126/06 oraz uchwała składu 7 sędziów z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70).

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, iż pozwany znajduje się w trudnej sytuacji rodzinnej i życiowej. Pozwany J. M. ma 85 lat. Źródło utrzymania pozwanego i jego żony stanowią emerytury w kwotach 1.100 zł i 1.800 zł. Ponadto pozwany ma na utrzymaniu bezrobotnego syna w wieku 44 lat i 18-letniego wnuka. Pozwany nie posiada przy tym żadnego cennego majątku, który mógłby łatwo spieniężyć, by niezwłocznie zaspokoić powoda. Na stałe wydatki

rodziny pozwanego składają się opłaty za energię elektryczną w wysokości około 200 - 300 zł miesięcznie oraz za gaz butlowy w kwocie 68 zł. Ponadto pozwany ponosi koszty zakupu opału w wysokości około 120 zł miesięcznie. Dochody pozwanego nie wystarczają na całkowite zaspokojenie potrzeb rodziny, dlatego pozwany zmuszony jest korzystać z pomocy finansowej dzieci. Ponadto pozwany jest osobą schorowaną. Posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, wystawione w dniu 05 stycznia 2015 r. przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania Niepełnosprawności w M.. Trzy razy przeszedł zawał. Ma problemy z pamięcią oraz poruszaniem się, a ponadto choruje na cukrzycę i miażdżycę. W związku z chorobami pozwany ponosi koszty zakupu leków w wysokości około 300 zł miesięcznie. Żona pozwanego B. M. choruje na nadciśnienie tętnicze, a w dniu 06 czerwca 2020 roku przeszła zabieg na zaćmę.

Wskazać przy tym należy, iż pozwany w miarę możliwości stara się regulować swoje zobowiązania prosząc jedynie o dostosowanie wysokości rat do jego możliwości płatniczych. Uwzględnienie tego wniosku bez wątpienia pomoże pozwanemu w wyjściu z trudnej sytuacji, z drugiej strony zaś da powodowi gwarancję spłaty zobowiązania – zważywszy bowiem na wysokość uzyskiwanych przez pozwanego dochodów postępowanie egzekucyjne mogłoby okazać się nieskuteczne. Jednocześnie, co należy podkreślić, postawa zaprezentowana przez pozwanego w toku rozprawy, tj. inicjatywa rozłożenia świadczenia na raty oraz dokonywanie wpłat na rzecz powoda (1200 zł przed wszczęciem postępowania i 600 zł w toku postępowania, łącznie 1800 zł, czyli ponad 33 % nienależnie otrzymanego świadczenia) przekonała Sąd, iż pozwany stara się postępować rzetelnie, a przez to zasadnym jest zastosowanie wobec niego dobrodziejstwa zastosowania instytucji rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty. W ocenie Sądu pozwany będzie w stanie udźwignąć ciężar raty w wysokości 200 zł miesięcznie. Kwota ta jest realną do uiszczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, że zastosowanie art. 320 k.p.c. będzie korzystne dla obu stron postępowania - jest rozwiązaniem gwarantującym spełnienie przez pozwanego zasądzonego na rzecz powoda świadczenia, w związku z czym rozłożył zasądzoną należność na 21 rat w wysokości po 200,00 zł i ostatnią w wysokości 155,92 zł, wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat.

W punkcie 2. Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, obejmującym kwoty uiszczone przez pozwanego w toku postępowania.

Z uwagi na wyżej opisaną sytuację życiową, zdrowotną i finansową pozwanego Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. częściowo odstąpił od obciążania pozwanego kosztami procesu na rzecz powoda, ograniczając ten obowiązek do zwrotu opłaty od pozwu w kwocie 400 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, o czym postanowiono w punkcie 3.

sędzia Danuta Kozikowska